

ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE

...od nemoci ke zdraví...

Svou práci v Ústřední vojenské nemocnici chápu jako privilegium, říká vojenský kaplan mjr. Mgr. Pavel RUML

Dnes přinášíme druhou část rozhovoru s kaplanem Ústřední vojenské nemocnice v Praze Mgr. Pavlem Rumlem.

K Vašemu rozhodnutí zúčastnit se misí bylo jistě zapotřebí hodně odvahy. Co Vás vedlo k tomu, že jste riskoval zdraví a život?

V celé mé vojenské kariéře není nějaký prudký zlom, nějaké zásadní rozhodování, nějaká radikální změna – všechno to vlastně má svou logiku. Nastupovali jsme tři kaplani najednou, takže jsem byl třetím až pátým kaplanem v armádě, a byl jsem prvním, který jel na misi až teprve poté, když už měl za sebou několik měsíců v armádě. Takové štěstí moji předchůdci neměli. Jel jsem na misi s lidmi, s nimiž jsem předtím už pracoval a některé jsem znal – tam se pak moje práce velmi zintenzívnila, protože za pobytu v misi se rychle naváží velmi hluboké vztahy.

Z Kuvajtu jste se ale vrátil se zraněním. Za Váš tříštivě zlomený nos, který Vám museli opravit v ÚVN operací, údajně mohla kombinace únavy a vedlejších účinků očkování proti sněti slezinné. Podle informací na internetu jste si navíc ještě musel několikrát na poraněný obličej nasadit plynovou masku, než se Vás ujali lékaři. Jak jste to vydržel? To přece muselo být hodně bolestivé?

Nebylo to tak zlé. Když se mi stal zmíněný úraz, sešili mi nos chirurgové, a teprve po tomto zákroku začaly nálety, při kterých jsme si nasazovali masky (myslím, že těch raketových útoků a poplachů bylo v té době kolem třiceti); měli jsme ovšem velmi dobrou výstroj a maska byla velice pohodlná – vešel se do ní nejen zlomený nos ale i dioptrické vložky místo brýlí... Na fotografii je ostatně dobře vidět, jak dokonale mi to odborníci v ÚVN srovnali. Pokud pak jde o příčinu úrazu, injekce proti antraxu na někoho nepůsobily, na jiného měly ale silný negativní vliv a dostali jsme ve stanovených intervalech tři za sebou. Mně nějak viditelně nevadily. Ale předtím jsem měl čtyřiašedesátihodinovou službu dozorčího; během ní jsem vydával zbraně z kontejneru, který byl zevnitř natřen, a já jsem asi po tři hodiny ve vedru vdechoval ten pach – a to asi také přispělo k tomu, že jsem pak omdlel, upadl a zranil se. Celkově únava rostla, běžel už sedmý měsíc naší mise.

Vaše paní je evangelickou farářkou v Olomouci. Principy evangelické církve se značně odlišují od katolického pojetí kněžského celibátu. Myslíte si, že postoje církvi, které na celibátu dosud trvají, jsou už dnes překonány a že by měly být opuštěny jako přežilé?

Poušť Tebaga, natáčení filmu o Tobruku

Ano. Vždycky, když se v evangelické církvi něco zavádělo, rozhodoval hlavní argument: „Je to tak v bibli? Odpovídá to bibli? Přeje si to tak Pán Ježíš?“ V otázce celibátu není postoj v bibli takto vyhraněn, nikde není expresis verbis vyjádřen. Dobrovolný celibát patřil vždycky – v pohanství, křesťanství nebo i v dalších náboženstvích – k víře. Jestliže je tedy celibát kněží chápán jako *conditio sine qua non*, a k jeho zavedení snad vedly důvody hlavně politicko-ekonomické, a ne na prvním místě otázky víry – pak je podle mého názoru a podle učení evangelických církví obhajitelný pouze celibát dobrovolný. Ale je právem i svobodou každé církve držet se svého.

Do Ústřední vojenské nemocnice jste se rozhodl nastoupit poté, co jste tam byl jako pacient?

Jako již několikrát se během mé „vojny“ se věci „děly“, „stávaly.“ Ústřední vojenská nemocnice místo pro kaplana přislíbila. Pak nám vypadl na poslední chvíli adept – a my museli vymýšlet, kým místo obsadit. Musela to znovu řešit celá naše kaplanská skupina v okamžiku, kdy jsme museli se stávajícím počtem lidí obsadit tři místa - s možností, že další noví kaplani nastoupí o něco později. V tu chvíli jsem se k tomu tak trochu nabídl, a trochu to ke mně zcela logicky směřovalo. S mým zraněním, s operací a pobytem v ne-

Bosna 2000 – Svěcení válkou poničeného kostela

Zpívání v ÚVN

mocníci to nemělo nic společného. Ale asi jsem vzal v potaz také své zkušenosti z praxe u útvaru v Topolčanech, kde jsem před lety sloužil jako zdravotník, protože se mi to tehdy velmi líbilo. Když jsem pak do ÚVN nastoupil a bez větších potíží jsem překonal takové ty úvodní stresy z bloudění mezi lidmi a v areálu nemocnice, nabyl jsem přesvědčení, že jsem nakonec dosáhl vrcholu své vojenské kariéry.

V ÚVN se denně setkáváte s jinými problémy, než v Havlíčkově Brodě u brigády rychlého nasazení nebo při účasti v misích. Čím se Vaše nynější práce s pacienty v ÚVN od působení v běžné vojenské jednotce?

V průběhu služby u útvaru rychlého nasazení a zvláště za pobytu v misích jsem se setkával většinou s mladými, velmi zdravými, velmi silnými lidmi. Tady je to naopak: drtivou většinu mé práce v nemocnici představuje péče o pacienty.

Denně se – možná častěji než sami lékaři – setkáváte s utrpením i se smrtí. Jak se s tím vyrovnáváte?

Tento problém není spojen jen s nemocnicí: to bylo součástí mé farářské profese od samého počátku. Do nemocnic, do Domovů důchodců apod. jsme chodili vždycky – to k farářské profesi neodlučitelně patří stejně jako pohřby, které jsou rovněž přirozenou součástí naší profese. Na misi jsou kolem mě neustále mladí a zdraví lidé, ale tady v nemocnici se pohybují mezi nemocnými; mnozí z nich jsou nemocní velmi těžce, a často jsou

to starší lidé. Už se své profesi věnuji dostatečně dlouho, abych se s takovými problémy uměl vyrovnávat. Přitom si musím hlídat poměrně pevně stanovenou životosprávu: to souvisí zejména se sportem. Opravdu se jím musíte umět odreagovat, protože utrpení, nemoci, smutek a tragedie, s nimiž se člověk běžně potkává, se nesmějí stát traumatem, to by bylo k nevydržení. Takže: sauně, squashi a volejbalu se musím věnovat minimálně třikrát do týdne. A je to krásné.

Od roku 2006 jste de facto zatím jediným nemocničním duchovním v plném pracovním úvazku v celé České republice. Myslíte si, že budete mít brzy následovníky v jiných podobných zařízeních? Duchovní útěchu přece potřebuje spousta pacientů...

V každém případě jsem byl jediným duchovním v nemocničním zařízení, který je – díky armádě a nikoli díky zdravotnictví! – zaměstnán na plný pracovní úvazek a je placen z jiných zdrojů nežli církevních. Mám kolegy faráře, kteří pracují v nemocnicích na plný pracovní úvazek, ale jsou to faráři církvi a platí je církev. Ještě v roce 2006 bylo ve službě několik duchovních, kteří chodili do nemocnic nebo tam nějak patřili, ale jejich přesný status neznám. Samo zdravotnictví se velmi obtížně propracovává k pochopení, že v nemocnicích by měla být duchovní služba. To je pro mne nepochopitelné. Všechno se to sice svádí na problém financování, ale já si myslím, že to není otázka peněz: v miliardových položkách, v nichž se zdravotnictví pohybuje, nemůže hrát významnou roli plat duchovního. Navíc Vám ekonomové a manažeři potvrdí, že zdravotnictví je obor, který má vždy, za každého režimu a za jakýchkoli vnějších i vnitřních podmínek zaručený příjem – vždycky přece budeme stonat... Vězeňská duchovenská péče vznikla v roce 1990. Od té doby funguje a stabilizovala se. Duchovní péče v armádě existuje od r. 1996. Tehdy odjel první farář na zahraniční misi; v roce 1998 jsme byli oficiálně ustaveni. Ale ve zdravotnictví v roce 2008 není nic podobného: máme nyní jednu kolegyni – farářku v Košumberku (částečně je ovšem placena církví), vyjednává se o místo kaplana

v nemocnici v Praze-Motole - ale to jsou jen vlašovičky, které se podařilo prosadit díky pozitivnímu postoji té které konkrétní nemocnice, takže nejde o systémové rozhodnutí. Protože zdravotnický systémový mechanismus je velmi složitý, bude to asi trvat déle. Ale já věřím, že k tomu nakonec dospějeme.

Až dosud jste nikdy - ani třeba v dramatických okamžicích za pobytu v misích - nezalitoval svého rozhodnutí věnovat se duchovní službě v armádě?

Ne, v zásadě jsem nikdy nelitoval, i když byly chvíle, kdy mi bylo velmi „ouzko“. Ale nikdy to nedospělo do takové naléhavosti, abych si vyčítal, že jsem do něčeho takového šel... Byla to pro mne velká výzva. A vlastně pořád prožívám jakousi euforii, zážitek úžasného privilegia prožívat tolik nových věcí.

Pracujete v Praze 6 a bydlíte nadále v Olomouci. Přestěhovat se do Prahy nezamýšlíte?

Myslím, že ne. Manželka má v Olomouci místo asi už až do důchodu, a já se tam vrátím, až skončím s vojnou. Je to pro nás zatím ještě trochu obtížná představa, protože jsme spolu byli dvacet let ve východních Čechách, které pro nás představují domov, zatímco jsme teprve třetím rokem na Hané, která je pro mě něčím maličko exotickým.

Jak byste charakterizoval základní poslání kaplana v nemocničním prostředí?

Mám se starat o pacienty v jejich bolesti a o personál v jeho namáhavém, odpovědném poslání.

Podle jakých kritérií vybíráte témata pro svá kázání?

Kážu dobrovolně jen tehdy, když mohu a chci; vypomáhám manželce a jejím kolegům na Moravě, když jsem o víkendu doma. I poznatky z armády a z nemocnice samozřejmě tématicky pronikají do mých kázání – buďto otevřeně vyprávím o tom, co jsem zažil, nebo tyto zážitky vstupují do mých kázání podprahově. Myslím si, že dlouhý, bezprostřední a jedinečný kontakt s civilním životem má na mě blahodárny vliv. Dávám si určitě víc pozor na takové ty nechvalně známé zbožné fráze, a když je slyším od kolegů, dráždí mě to. Každá skupina má svůj jazyk: ten farářský je plný symbolů, obrazů apod. Když se v tomto ovzduší pohybujete po celý život, velice snadno se tyto floskule vyslovují, jenže se z nich pak může ztratit skutečný obsah. I proto si myslím, že mě kontakt s občanským prostředím svým způsobem vrací do života. Velmi si vážím toho, že mohu pracovat ve střešovické nemocnici. Od počátku bylo jasné, že jsem pravděpodobně prvním duchovním v České republice, který bude ve zdravotnictví na plný úvazek pracovat. Přijal jsem to jako velké privilegium, ale také jako velkou zodpovědnost. (ed)

S rodinou